

Locuintia Redactorului

si

Cancelaria Redactiunii

e in

Strat's Morarilor Nr. 18.

Scriorile nefrancate nu se vor primi decat numai de la corespondintii regulari ai „Federatiunii.” Articlii tramsi si nepublicati se vor arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politico, literario, comercial si economico.

Va esî Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Croati'a si Transilvani'a.

Ni sierbesce de una adeverata satisfacere si bucuria, vediendu ca natiunile apesate din Ostrunguri'a vinu totu mai tare la cunoisciinta ca, spre combaterea inimicului comun, se recere unitatesa poterilor morali din partea combatentilor. Bucuria nostra este cu atat mai mare, cu catu programul intie legintie romane intrunite in Turda, la 1/3 ianuarie a.c., — care este programul tuturor Romanilor transilvanieni, — casciga din dî in dî mai mare teren si la celelalte natiuni apesate. Dreptu constatare a acestoru-a, publicam cu viua placere urmatoriul articol, aparut in Nr. de la 26 maiu alu Reformei Dlui Schuselka, — acestu barbat germanu demnu de recunoscinta romanilor, — si reprobusu si in foia francesa Correspondance Slave, Nr. 42:

„In imperiul lui San' Stefanu, lucrurile nu innanteza. Semenetur'a nouelor institutiuni magiare nu pot prospera, de-sf pamentul este bun. Fructul ce creste in loculu spicului aurii, nu este alta decat neghina. Nice multimea dispusestiilor estraordinarie ale guvernului magiaru, nice activitatea cea pre incordata si pre pripita a dietei nu pota indreptar reulu; din contra, elu cresce si, cu fia care pasu ce se face in acesta directiune, devine totu mai periculosu; situatiunea interna a Ungariei devine, pre dî ce merge, totu mai seriosa.

„Dar' cari sunt ore causele acestei critice situatiuni interne a imperiului lui Stefanu? Ebine, acele sunt forte multe, si ar' fi una incercare pre temeraria a le insiră aici tote; totu-si doue sorginti principale ale reului, de cari bolesce asta-di organismulu statului magiaru, nu se potu ascenda: uniunea seu asi'e numita impacarea cu Croati'a, de una parte, si uniunea seu mai bine fusinea Transilvaniei cu Ungari'a, de alta parte. Aceste uniuni nenaturale sunt consecintele procesului progresiv de magiarisare, care in desvoltarea sa pota deveni fatalu pentru venitoriu Unariei.

„Regatulu Croatiei si alu Slavoniei, precum si marea principatu alu Transilvaniei, aceste teritorie principale ale coronei lui San' Stefanu, cari din tempuri immemoriali si au pastrat independintia loru constituutiunale langa regatulu Ungariei, au trebuitu se renuncie acum in favorulu acestui din urma la viet'a loru individuale, politica si legislativa. Pentru ca Ungari'a se se centralise si magiariseze mai usioru, Croati'a si Transilvani'a au trebuitu se capituleze legalmente; Slavii, Romanii si Nemiti au trebuitu se recunosceti supremafa magiara seu, celu putieni, se nu carcesca contra ei. Planulu a fostu croit de minune, guvernul actualu magiaru l'a si realizatu in aparantia prin una uniune a Croatiei si Transilvaniei cu Ungari'a; in ce modu s'a facutu acesta, scie tota lumea.

„Croati'a scapă inca binisioru cu impacarea, pre candu Transilvani'a remase cu manile gole. Transilvaniei i s'a nimicitu nedependintia, ba i s'a stersu si numele, pre candu Croatiei i s'a consesu totu-si una autonomia, destulu de insegnanta.

„Croati'a primi asi'e-dara ceva, Transilvani'a ince nemica. Dreptul de statu alu Croatiei nu s'a recunoscutu in totalitatea sa; nedependintia constituutiunala a Transilvaniei ince s'a stersu cu totul. Cum se pota ore explica acesta procedura a guvernului pestanu?

„Pana in timpulu imperatului Iosifu II, magiarii nu facura inca incercari seriose de magiarisare. De la Iosifu II incepe adeverat'a era a magiarismului. Tendintiele de germanisare ale imperatului desceptata pre magiari din somnu, si éta, tendintiele imperatului Iosifu influintiara asupra loru, nascundu-se in ei pofta de magiarisare in gradu potentiatu. Dupa nesuntiele de reformare ale imperatului Iosifu se intempla ca, in urma intrigelor si a pressiunii magiare, atat in Ungari'a catu si in Croati'a si Transilvani'a se

agită ide'a unei legature mai strinse intre aceste teriere cu scopulu, d'a asigură prin ace'a diferitele constitutiuni ale tierelor, si asi'e a le intari.

Diferitele diete incepura in anii 1790 si 1791 a se ocupă mai seriosu de acea uniune projectata. Cu incetul, diet'a croata renunci totu mai multu la prerogativ'a sa, si asi'e sp. es. ea decis in an. 1790, d'a un'i administrarea regatului triunitu cu Ungari'a. Etat'a Transilvaniei declară din partea sa in 1791, a intră in legatura mai strinsa cu Ungari'a, redevandu-se ince ne dependintia constituutiunala a Transilvaniei. Chiaru asi'e voia si Croati'a a-si vedé garantata, pentru tote casurile, nedependintia sa ca regatu autonomu. Ince magiarii nesuia de adreptulu a nimici nedependintia acestoru tiere, magiarisandu-le prin introducerea limbii magiare.

„D'in nenorocire, Croati'a avea atunci, ca si acum'a, Magiaronii sei, cari cu incetul subordinara acestu regatu Ungariei. Intr' ace'a, uniunea Transilvaniei cu Ungari'a remase inca un pium desideriu.

Veni apoi anulu 1848. Croatii, supremati si insielati in sperantile loru, se radicara si se rupsa de catra Ungari'a. Signalulu fu datu: poporul transilvanianu inca se radica contr'a domnirei magiare. Nime nu era mai surprinsu de schimbarea cea grabnica din Ungari'a, decat in si-si magiarii. Ei cunoscera periculu revoltarii croate. Cu tote ca pre la finea anului 1847 si la incepertulu lui 1848, magiarii nu voiau se scia nemica de Croati; cu tote ca Kossuth declară in dieta, ca nu cunosc neci una Croatia ci numai comitate croate, cerendu, ca in decursu de siese ani se se impuna Croatiloru limb'a magiara: erumperea revolutiunei amuls numai decat pre magiari. In zedaru se jorau ei acum ca voru recunosc drepturile natiunei croate, — ca ei a fostu pre-tardfu.

„Totu de-una-data ince se agita forte cumpliu in Transilvani'a pentru uniunea cu Ungari'a. Devia magiarilor era: Uniunea seu morte. Ei cereau uniunea perfecta a ambelor tiere in interesulu unitatii natiunali si alu identitatii de dreptu. Ministeriulu ungurescu de atunci numi, in unu cerculariu, acesta uniune dorita una contopire a ambelor natiuni sorori. Magiarii transilvaniani votara in 1848, in tota fug'a, aceasta uniune, neconsiderandu protestulu Sasilor si alu poporului romanu precumpenitoru; ince articululu I relativu la aceasta uniune nu a obtinutu deplina potere de lege.

In Transilvani'a a dominu pana la anulu 1848 una minoritate absoluta asupra marelui majoritati a poporului romanu. D'in mediu loculu secului alu 15 Romanii au fostu eschisi, ca natiune, dela tote drepturile politice. Acum'a, in momentulu candu sperau a fi la finea suferintelorloru secularie si cereau cu energia recunoscerea publica-politica a natiunei loru, era imposibilu, ca ei se primesca uniunea, carea avea de scopu contopirea ambelor natiuni sorori. Cerendu pentru sine drepturi, ei au voit u apera chiaru contra acestei contopiri cu magiarii. Neci Sasii nu au avutu voia d'a fi contopiti, ci voiau a-si conserva si pre venitoriu natiunalitatea si constitutiunea loru. Urmarea acestoru-a fu revoltarea Romanilor si a Sasilor contra asupriorilor magiari.

„Catastrofa aduse nenorocire mare asupra Ungariei. Este imposibilu a nega causele si strinsa solidaritate a miscamentului croat si transilvan. Croati'a si Transilvani'a au luptat pentru natiunalitatea si independintia loru politica.

Daca cercetamu situatiunea presinta din Ungari'a, innainte de tote trebue se recunoscemu, ca magiarii voiescu asta-di, mai multu ca veri si candu, a centralisá si magiarisá. Ei au declarat acesta de repetite ori in publicu. Uniunea Transilvaniei cu Ungari'a s'a esecutatu de parlamentul pestanu in modu fortat; doveda este opusitiunea din Transilvani'a, starea exceptiunale mai de trei ani si gendarpii. In Ungari'a si Transil-

vani'a domnesce, in modu suveranu, limb'a magiara. Procesulu de contopire a ambelor natiuni sorori a inceputu.

Daca ni indreptam privirea a supr'a Croatiei, ni se presinta, contra vointiei nostre, in impacarea de asta-di si in intrebuintarea ei din partea magiarilor icon'a trista din 1790 si din anii urmatori, carea a provocatu catastrofa ce a urmatu mai tardfu, ince cu consecintie mai triste.

Nu este greu a face conclusiunea din ambe aceste premise. Magiarii au esperiatu degă in 1848, ca nu este consultu d'a procede cu atat'a desconsideratiune facia de opusitiunea croata. Deci ei fure de asta-data mai circumspecti, realizandu cu necazu mare si cu ajutoriulu Magiarilor o impacare „provisoria“. Ince si impacarea acesta asi'e este facuta, incat magiarii o potu respecta seu nimici, dupa placu. Politica magiarilor se potu resumă, fara indoie, in urmatoriele: „Candu procesulu de contopire a natiunilor sorori va fi aproape de complet'a sa reusire, adeca, candu Ungari'a si Transilvani'a voru fi in deplinu centralizate si magiarisate, atunci vomu fi destulu de tari; atunci vine rondul la Croati'a si la celealte tiere danubiene de medie pana la Marea-Negra, si marea Magyarország este creatu.“ Mediu-loculu principalu pentru ajungerea acestui scopu este hovedismulu, a carui-a organisare se urmaresce din tote poterile. De aici vine si esigint'a unei provincialisari rapede a confiniului militariu; armele trebuesc luate din manile Slavilor si ale Romanilor.

„De-sf n'amu crediutu neci una-data in possibilitatea realisarii unui asemene programu, trebue totu-si se recunoscemu, ca insa-si incercarea de a-lu realisat, potu fi fatala pentru Ungari'a si pentru poporele nemagiare din imperiul lui St. Stefanu.

„Dreptu-ece'a este detorintia nemagiariilor, d'a conjură cu energia si solidaritate, pre cale pacinica si constituutiunala, catastrofa amenintatoria. Mai vîntosu Croati'a si Croatii nu trebue se uite neci una-data, ca restituirea a autonomiei Transilvaniei este in gradul primu in interesulu Croatiei, ca-ci nemica nu potu apera mai tare pre Croati contra violentie Maghiarilor, decat in existinta unei Transilvanie autonome. Intre nesuntiele Croatiei si ale Transilvaniei domnesce unu necsu intimu. Poporul croat si transilvan, respective romanu, lupta in modu egalu pentru libertatea sa natiunale si de dreptu publicu. Dreptu-ece, Croati'a si Transilvani'a sunt alisti naturali chiaru prin pusetiunea loru facia de imperiu.

„Infiintieze guvernul magiaru inca pre atatea gendarmerie in Croati'a si Transilvani'a: aceste tiere frumose, aceste popore potinte, — daca si voru apera cu energia si solidaritate, ca pana aci, interesele loru comuni, — preste putieni voru trebu si recasige, pre deplinu, pusetiunea loru natiunale si de dreptu publicu.

„Ince chiaru de una asemene procedere se temu magiarii in gradul supremu, si pentru ace'a nu o potem in destulu recomandă; ca-ci pana candu pre citadel'a regescă din Bud'a nu va falafal langa standardulu ungurescu si croat si tricolorulu transilvanianu, pana atunci nu va exista pace pentru Ungari'a si salute pentru Croati'a.

A dunare a generale a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu nu este departe. Ea se va tine, in acestu anu, la Naseudu. Amu dorî, ca fratii naseudenii se nu intardie a face tote pregatirile necesarie spre acestu scopu. Va fi bine, daca se va alege de timpuriu comitetulu, care va avea a se ingrijî de localitatea adunarei si de primirea ospetilor numerosi cari, speram, se voru grabi d'a se infatiasi si in acestu anu din tote partile locuite de romani la aceasta adunare salutaria si

Pretul de Prenumeratino:
Pre trei lune 8 fl. v. a.
Pre siese lune 6 " " "
Pre anul intregu 12 " " "

Pentru Roman'a
prea intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
" 6 lune 15 " = 15 " "
" 3 " 8 " = 8 " "
Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 or. tacs a timbra pentru fisele-care publicatiune separata. In locul deschis
20 cr. de linia.
Unu exempliar costa 10 cr.

natiunale. Să nu uităm că Asociația transilvana pentru literatură română și cultură poporului român este chiamată să aducă Romanilor cele mai mari folose spirituale și materiale, dacă o vomu sprințini toti din tote poterile. Credem să fi facut serviciu atât causei cătă și fratilor naseudenii prin această notitie, cără să arăpare, poate, pre-șiprița.

Tragemu atenția lectorilor noștri a supra-urmatoriei epistole ce nu se comunică, cerându-totodată sprinținul loru celu mai calduros, la care nobilă junime română de la tote academiele și universitățile apelează:

Comitetul central al studintilor rom. acad. pentru serbarea de amintire la mormântul lui Stefanu celu Mare.

Onorab. Domnule!

Pentru prima oară junii români de la tote academiele și universitățile române și străine, au decis să intrună la o comună serbare românească pre-pamentul celu clasic al Bucovinei.

Acolo, între muri monașteriului de la Putna, jucă de trei secole și mai bine sacrele oseminte ale unui erou român, carele cu braciul său puternic a fostu celu mai mare apărătoriu alu romanismului în oriente, și alu civilizației creștine în secolul alu XV. Elu a înfrântu incursiunile barbare, nu numai spre gloria și fericirea națiunii române, ci și spre binele Europei întregie.

Stefanu celu Mare este acelu bravu, și mormântul lui e locul săntu, la care voiesc să alerge fiii „mamei noastre veduvite“, ca să depună în numele ei tributul de recunoștință și pietate, ce de multu i detoresce; la mormântul lui Stefanu fiii națiunii române și voru pleca genunchii și voru sărătă fierbințe tierină strabuna, — „de alu său curaj, virtute, și voru aduce aminte, și ei patriotismul de-acolo lu voru inveti“; — cum eschiam poetulu filoromanu.

Una urnă antică română de argintu cu inscripție istorică va fi micul daru, pre care junimea română academică lu va depune în memoria gloriosului principie, pre mormântul lui în diu'a Sante-Marfei, an. 1870.

Totu romanulu va fi invitatu să asiste la această serbare maréția, „candu fiii d'unu sange se léga între sine...“ a nu lasă prăda marierii strabuna...“ — Fia-care barbatu alu națiunii noastre, suntemu convinsu, va sprințini cu caldura initiativă junilor români.

Cu deplina incredere ne adresăm dar către toti inteligenții patrioti români și cu deosebire către DVosă, Domnule, să ve rogămu: să conlucrat în cerculu DVostre spre realizarea acestei idee; să dati sprinținul moralu și materialu junimii române, ca să pota arangia o festivitate de mână de poporulu român.

Domnule! Lumea civilisata cauta astă-di cu acceptare la poporul român. Să demuștrăm lumeni, că geniul poporului nostru viedie; să-i aremăm, că națiunea noastră intielege misiunea sa în momentul candu scie să pretiușca și să glorifice faptele marilor săi barbatii!*

Vienă, în Martie 1870.

„In numele comitetului centralu:

Presedintele: Casariul: Secretariul: Nic. Teclu, Petru Bita, M. Eminescu.

Discursul lui Ionu Brăteanu tenuțu în sală Slatineanu în 5. mai a. c. (Urmare.)*)

Este în adeveru, unu ce dovedită, că o națiune, care scie să-apere interesele sale din intru, este cu atât mai capabile să-apere drepturile sale naționale, candu unu inimic din afara voii să-i le atace (aplause).

De aceea, o repetu, sum fericit că, inca în vigore vîție mele, amu ajunsu să vedu națiunea mea în stare acăstă, să potu dîce că România nu mai poate fi în periculu, ori cătu de numerosi aru fi vrajmasii săi din afara.

Dacă inse, d-lor, eu potu avea această fericire, pentru că, fiindu liberu, amu potutu să audu vocea d-vostre, să

*) Contribuirile facute pentru scopul serbarei, a cumpărării urnei consecrative, s. c. l., se voru publică la tempul său. De cum-va aru prisori vre-o sumă ore-care, acea se va intrebuinta pentru scopuri naționale binefăcătoare, după cum se va decide la faci'a locului.

Tote sunt a se adresă comitetului centralu, sub adresă: „Nic. Teclu, Wien, Hotel National.“

*) Vedi Nr. trecutu alu „Fed.“

santu suferintele d-vostre — poterea executiva nă ajunsu încă acel. Cauza este că ei i-sunt inchise tote obloanele și nu a potutu vocea d-vostre să petrunda pâna la urechile ei, și fiindu că i s-au tăiatu, i s-au inchisu midiu-locele de a audă, de a vedea, de a senti vointă națiunii, de aceea o vedeti că a urmatu pre drumulu care, cu dreptu cu ventu, ingrijesce tota națiunea.

In adeveru, d-lor, după unu anu si diumetate de o administrație pre care nu o judecă eu astă-di, căci a judecat-o tieră intreaga — și care a trebuitu să fie condamnată, de ora ce a cadiu sub greutatea peccatelor sale (applause) — cine este ore omul care a venită că se ve deo satisfacție, ca să repare tote gresialele trecului, ca să îndrepteze tote relele ce s-au facutu intereselor celor mari ale națiunii?

Acelu omu, d-lor, este d. Manolache Costache! Eu nu amu fostu în București, nu sciu pre ce scara să-a suiatu, pre ce ferestra a petrunsu d. Manolache Costache în palat, fiindu că, negresită, nu a intrat pre dramulu constituițional, pre drumulu celu mare (applause). Dar' o să-mi dictezi: de ce pre-judecati? De ce nu dictezi, precum dicu unii, că să acceptă, să vedem?

Ei, d-lor! Cum poate să accepte unu omu matru, unu omu cu judecata, unu omu în tote sentinile lui, cum poate să accepte ceva de la d. Manolache Costache?

Asi voi, d-lor, să ve dău unu exemplu mai pipaitu, dar' me sentu ore-cum strimoratu. Cu tote acestea, deși sciu că intr-unu parlamentu, într'o adunare, unde este deprindere ca discussiunea să se marginăsească în ore care limite, să se mantinea la înalțimea ce o cere tribună, asemenei exemplu se dau rare ori, să-mi permiteti aici, într'o adunare intimă, familiară, a intrebuintă forme, expresioni pre cari chiaru societatea engleză, ceea mai corecta, ceea mai purista, le intrebuintează în meetinguri, în intrunitile particularie, pentru că reproducă într-unu modu mai palpabil, mai sentitoriu, ideea pre care vrăcine va să o exprime. Asi dar', d-lor, mi-veti permite să aduce și eu unu asemenei exemplu: Ce ati dîce de o femea, a cărei-victia este cunoscuta de lumea întrăgă, o femea care a inselatul pre mai multi barbati, candu ati vedea că unu ore-cine o iată de soția? (ilaritate.) Negresită că toti lăti condamnată; căci intielegeti bine că, daca unu copilu fără experientia poate să facă asi gresiele, unui poporu acăstă nu-i este permisa nici-una-data. Dar' o să-mi dictezi unii din d-vosă: d. Manolache Costache nu este singuru: elu are mai multi tineri în giurul său și cei tineri nu au ore nici unu prețiu? — Asi este, aveti dreptate; de cătu era ce amu vediutu în unele societăți civile, — pre la noi, din norocire, acea civilizată nu a petrunsu înca totul.

Amu vediutu, domnilor, că femeia cu una viață desfrâñata, ca acea de care ve spusei, candu vrăsă se duca în lumea care nu o cunoște, iată unu copilu, și daca nu poate să gasescă, lu inchirieză chiaru, pleca cu elu de mâna (ilaritate), ... se primbla prin gradine publice, ca să facă pre lume să crede că este o muma onesta, incungurată de copilasii săi (applause), că este virtutea personificată! Cătu unu bietu teneru, vediendu-o, se iată după dinsă, se esaltează; după ce inse lă prinse în cursă, femeia dă drumulu copilului. (ilaritate — bravo).

Domnilor, unu teneru poate să se insleze, dar' noi, cari cunoștemu pre acea muma, păcelu modelu de virtute, pre acea muma care vine cu copilasialu de mâna, nu ne potem insela, și, daca ne-amu insela, fiti increzintati că, indata ce amu căde în cursă, copilului i se vadă drumulu.

Nu amu să-i facu biografiă d-lui Manolache Costache: domnul lui este destul de bine cunoscute, atât dincolo peste Milcovu, cătu și aici. Domnul lui a facutu parte din corporile legiuitorie ale tieri și din poterea executiva. Intrebăti pre Craioveni, intrebăti pre Ploieșteni, intrebăti tiera intreaga despre domnul lui, și ea ve va spune! (Applause.)

Voci. Lu sciumu.

Dar', domnilor, d. Manolache Costache a profitat de una impregiurare, care a facutu pre mulți să credă, că Cotoiul poate să se calugarescă (ilaritate), și este cum: D. Manolache Costache era amicu intimu, prietenu de anima, frate de cruce alu fostului Domnul Cuza.

Eu amu fostu ministru alu fostului Domnul Cuza, după ce cadiuse d. Manolache Costache din ministeriul de la Iasi, și sciu tota afectiunea și tota influența ce avea asupra fostului Domnul; fiindu că totu ce se aduna se semena. Înse a venită una impregiurare care a facutu să se despartă: acea impregiurare putinei o cunoșeu și de acea a lasatul pre lume să se indoiescă și să dică, că d. Manolache Costache nă voiu să intre cu totul pre drumulu care vrăsă se lu urmărescă Printiul Cuza.

Printiul Cuza, fostul Domnitor, voia să facă lovitura de Statu, voia să iată dictatura. D. Manolache Costache era totu de acela-si sentimentu și totu de aceea si opinione, dar' executiunea acestei-a a fostu cauză, că să-a despartă. D. Manolache Costache voia una lovitura de Statu cu fostii privilegiati, cu boerimea vechia și în numele principiilor celor vechi. Domnul Cuza, care era mai inteliginte de cătu d. Iepurău, a intielesu că una

lovitura de Statu, facuta cu disă a boerime, nu era în favore lui: elu era să remana una papusă; a preferită să fie omu inteliginte, ca unu despotu inteliginte, pre d. Cogălnicenă, ca să facă una dictatura cu armată și porulu, în numele interesului poporului, fiindu că era securu, că va remană singur stapanu; pre candu, cu sistemul dlui Manolache Costache, era să fie fia slavul boerilor, dictatura se facea în favore boerilor, eră nu în a lui Cuza.

Eta ce i-au despartită si, după ce Cuza a facutu dictatura cu Cogălnicenă, care propunea midiloce ce conveniă mai bine lui Cuza, atunci Domnitorul Cuza, înținându pre siosea pre domnul Manolache Costache, i-a facutu unu semnu de bataia de jocu, unu pied de néz, cum dîce Francesulu. (Applause, ilaritate). Vedeti însemnătatea ce a avutu această salutare semnificativa, demna de Domnul care o facea și de fostul său amicu și ministru, care o primiă (applause, ilaritate).

Dar', d-lor, poteti să dictezi d-vosă, că tote aceste sunt inventiuni de ale mele, fiindu că nu eram în afacerile publice pre atunci. Ei, d-lor, d-lu M. Costache s'a insarcinat singur să ve spuna cugetările sale de la 1866 și pâna astă-di.

Luati tote cuvintele d-lui, tote raporturile d-lui, si veti vedea că tote sunt contră regimului constituțional, contra regimului care a triumfat de la 66 încoace, si în favore regimului regulamentar (applause). In trecutu d. M. Costache a fostu celu mai infocat contra improprietării; d-sa a facutu, este scitu, legea cea mai asupratorie si mai impopulare asupră presei. De atunci încoace d. M. Costache a sustinut mereu, că în România este unu spiritu de anarchia, unu spiritu revoluționar, ba inca a intrebuită cuvinte cari nici nu le intielegeti d-vosă, căci ele nău nici unu sensu la noi, a vorbitu de comunismu si a dîsu, că trebuie legi aspre, trebuie mâna de feru, ca să pota să stingă acele idee, să curetia societatea română de această cangrena care, după d-sa, se chiama anarchia si comunismu, si care, după d-vosă, este libertatea de care aterna existența națiunii române, (applause, aprobatu).

Domnilor, nu sciu daca ati cetițu manifestul d-lui M. Costache, sub forma de circulare către prefecti. Ca să-i dă ore-care aparțință, d-lui a pusul de la subscrise toti ministrii, tinerii săi amici, pre carii a voită să-i face compliciti. Negresită, d-lor, că alti oratori voru veni să spuna cătu acelu actu este de anti-constituțional; căci a se adresă la prefecti, a-si face profesiunea să de credință către d-insă, este a consideră această tiera ca cucerita de una mană de oameni, cari ei singuri sunt tiera legală, cum a dîsu-o unu jurnal. — Unu ministeriu constituțional trebuie să-si facă programă si să vină o expună înaintea reprezentanților naționale, ori care ar fi acea reprezentanță națională; căci nu d-nulu M. Costache trebuia să nege acelei adunări legitimitatea sa fiindu că d-lui facea parte dintr'insă, facea parte din majoritate si venise totu în acelă-si modu, cum venise si cei-a-lalti membri ai majoritatii (applause prelungite). Dar', daca nă facutu-o si a desolvat Cameră, de ce nă venită înaintea suveranității naționale de la care decurge poterea legislativă a tieri? De ce nă venită înaintea alegatorilor, căci alegatorii, d-in dia'a candu Cameră legiuitoria se desfințează, devin suveranitatea naționale, reintra în drepturile poterii legiuitorie? Prin urmare d. M. Costache trebuia să-si facă profesiunea de credință către tiera, către alegatorii, către suveranul legitim, eră nu către prefecti. D. M. Costache înse nu vrea că să facă ca tiera să pierde urmele constituționale, să se ratecăsească pre căi arbitrarie si despotică (applause). D. M. Costache poate avea numai o singură scuza: acea că liste electorale nu continuă într'însele, în mare parte, de cătu alegatori fabricați de administrație si că, prin urmare, deputații avându a fi numiți de prefecti, d-lui trebuia să se adreseze către prefecti, ca isvorul de unde are să procedă subveranitatea naționale.

Nu mai astu-fel se poate explica manifestul său. Altintre elu este unu actu nedemn si necalificabil. Alți oratori voru veni să-l analizeze, ca să vărețe că d. Manolache Costache a voită de la început să arunce grozia în animele alegatorilor; că, venindu, în profesiunea să de credință, care este menită să de asigurare tieri de intențiile sale constituționale, a dîce prefectilor să sugrume ori ce încercare din partea unei minorități, care ar' voi să substitua majoritatea, d-sa spune dinaintea alegatorilor să nu se duca la alegeri, căci au să o pată. Această negresită nu spune pentru capitală si pentru orașele cele mari; ci pentru cele-lalte părți ale României, unde fiindu populația risipita, neavându destulă putere morală, neavându taria unei mari adunări de oameni, s-ar' potă mai lesne intimidă si guvernul ar' dobândi efectul dorit, si totu de-una-data ar' avea aerul, că alegerile se facu în tota libertatea. Acestea, cum dîce, le voru trată negresită altii: eu am să atingu una alta cestie.

(Finea va urmă.)

Cameră representanților Ungariei.

Siedintă de la 30 mai.

Președinte: Paul Somsich. Notari: Colom. Széll. Din partea guvernului at fostu de facia ministrui: c. Iul. Andrásy, b. Ios. Eötvös, Stef. Gorove, Colom. Bedekovich, Balt. Horváth si Iosif Szlávy.

Dupa cetirea si autenticarea procesului verbalu alu siedintei d'in urma, presedintele pune pre biuroulu camerei mai multe petitiuni, cari se transpunu comisiuniei petitiunarie.

Colom. Széll cetece raportul comisiuniei financiare, relativu la sporirea speselor causate prin immobiliu numerului judecatorilor dela tribunalele de apelatiune. Totu de-una-data relateza despre esarendarea canalului Franciscu.

Ladislau Szögyni relateza d'in partea comis. centrali despre projectul de lege relativu la construirea călili ferate Essek-Sziszék-Karlstadt.

La ordenea dilei urmăza projectul de lege despre construirea călili ferate Muncaci-Stry si Eperjes-Tarnow.

Eduardu Z sedényi presinta unu projectu de conclusu, conformu carui-a ministeriulu este impoternicitu, ca se incepe negociațiunile de concesiunare relative la călili ferate Muncaci-Stry si Eperjes Tarnow, si dupa acea contractul inchiajatu sè lu asterna camerei spre aprobară.

Dupa una desbatere lunga si viua, cameră respinge raportul comisiuniei centrali, primindu projectul de conclusu alu lui E. Z sedényi.

Se pune in desbaterea camerei projectul de lege despre modificarea punctului b) d'in §. 2. alu art. de lege XLV d'in 1868; conformu projectului d'in cestiu, lini'a ferata laterale Muresiu-Osorheiu are sè se desparta de lini'a principale resaritena la Cociardu, éra nu la Herendu, precum dispune §.ulu 2 alu art. de lege XLV d'in 1868.

Ladislau Tisza, iuandu cuventulu, dice, că din-sulu vorbesce in interesulu cetății Turd'a, carea ar se-ra ci de totu, daca comerciului, care pâna acum'a a fostu concentrat in ea, i-sar' dà prin calea ferata una alta directiune; de altmintrele, continua oratorele, chiaru si consideratiuni politice si naționalu economice pledeza, ca lini'a ferata sè se duca preste Turd'a; dreptu ce presinta unu projectu de conclusu, conformu carui-a calea ferata resaritena sè se duca d'inderetru Clusiu prete Turd'a.

Bar. Gavrilu Kemény spune că aci nu este locul d'a vorbi despre schimbarea directiunii, pre carea o propuse vorbitoriul antecedinte, ci se trateaza numai, daca lini'a laterale Muresiu-Osorheiu sè se desparta de cea principale la Herendu seu Cociardu; dreptu acea adopta projectul de lege.

Ludv. Papp vorbindu contr'a projectului, doresce, ca lini'a d'in cestiu sè se duca preste Herendu la Nyárad. — Lud. Deák y partingesce projectul de conclusu alu lui Lad. Tisza. — Comisariulu guvernului Hollán spune, că projectul de lege d'in cestiu n'are nemic'a d'a face cu trasarea liniei ferate preste Turd'a, ci aci este vorba despre statorarea punctului, unde sè se desparta lini'a laterale Muresiu-Osorheiu de lini'a principale; oratorele recomenda camerei primirea projectului d'in discutiune. — Se presenze in generalu si specialu, éra projectul de conclusu alu lui Ladis. Tisza se transpune comisiuniei intrunite, finanziaria si pentru călili ferate.

Se pune in desbaterea camerei novelele facute la legea despre construirea călili ferate ung de Nordu.

Vilhelmu Tóth-Pauliny respinge schimbarea directiunii călili ferate d'in discutiune.

Siedintă se inchiaia la 2½ ore d. m.

Siedintă de la 31 mai.

Președinte: Paul Somsich. Notari: Colom. Széll. Pre bancele ministeriali: b. Ios. Eötvös, Ios. Szlávy si Colom. Bedekovich.

Dupa autenticarea procesului verbalu alu siedintei trecute, presedintele spune, că deputatulu cetății Posonu, Melchioru Lónyay, si-a depusu mandatulu fiindu că ca ministru comunu de finanțe trebuie să petreca in Vien'a si, prin urmare, nu poate satisface de-tertientie sale de deputat. — Se iè spre sciintia, si presedintele este invitatu a ordină alegere noua in Posonu. — Dupa acea se presinta mai multe petitiuni, cari se tramtui la comisiunea petitiunaria.

Paulu Orfoddy relateza, că comis. verificatoria a verificat alegerele deputatilor Iuliu Beniczky si Nicolau Szathmáry, rezervandu-se terminulu legale de 30 dile pentru presintarea protestelor ce s'ar face contr'a alegerei loru. Iuliu Beniczky se alege prin sorte, in sectiunea a cincea, era Szathmáry in a treia.

Col. Széll spune, că comis. finanziaria a adoptat projectul de lege despre construirea călili ferate Bátaszék-Dombóvár-Zákány. — Raportulu se va tipari si tramite la sectiuni.

La ordenea dilei urmeza continuarea discutiunei a supr'a projectului de lege despre modificarea legii, relativu la calea ferata ung. de Nordu.

Dupa una discutiune lunga si viua cameră adopta, in generalu si specialu, projectul d'in cestiu cu modificatiunea data de deputatulu Paulu Mađocsányi.

Se cetece a trei-a ora si primesce definitivu projectul de lege despre modificarea legii, relativu la calea ferata resaritena. — Se tramite camerei magnatiloru.

Se pune in desbaterea camerei raporturile comisiuniei economice, relative la petitiunea tipografiloru despre sporirea speselor de tipariu cu 20%, si despre facerea unei porti spre gradin'a veterinariei d'in apropiare pre sem'a deputatiloru. — Raportulu primu se adopta cu reducerea la 10% a speselor de tipariu, éra alu doilea se respinge.

Siedintă se inchiaia la 11½ ore a. m.

Invitat

La conferintă literară publică a societății de lectura și junime romane de la Academia juridică și archigimnasiulu din Oradea-Mare.

Societatea subscrisa si-implinesce o detorintia placuta, venindu a incunoscintia pre on. publicu, că va tine in 15 Iuniu, adeca miercuri dupa SS. Rosale, ser'a la 7½ ore, conferintia literară publică, cu cooperarea orcestrului si a corului tenerimei seminarului domesticu, in sal'a Otelului la „Vulturul Negru”, care productiune a societății va fi urmata de o academia limbistica (dechiamatiuni in mai multe limbe) d'in partea tenerimei seminarului mentiunatu dupa programulu urmatoriu:

A) Conferintia literară a societății delectura.

1) „Cantecu salutatoriu”, in quartetul amestecat, de corulu vocal alu alumnilor seminaristi, sub conducerea maestrului de cantu Weinpolter; si „Mersulu lui Mihaiu”, piesa musicală, esecutata pre violina si flauta de orcestrulu alumnilor seminaristi constatatoriu d'in: I. Maga, A. Nistoru, V. Szabó, stud. de clas. 8, A. Popu, de clas. 7, G. Bolchisiu, A. Lazinu, M. Popu, stud. de clas. 6, Tr. Farkas, de clas. 5, E. Bardosi, de clas. 2, cu ajutorul Dlori juristi: A. Catauca si A. Boni, sub conducerea maestrului de musica Modelack.

2) „Discursu de deschidere”, rostitu prin conducatoriu societății Iustinu Popfiu.

3) „Venatoriulu”, cantecu naționale in quartetul mestecat, intonat de corulu mentiunatu.

4) „Sentinel'a romana”, poesia de V. Alessandri, dechiamata de Iuliu Coroianu, jur. de an. III.

5) „Cavatin'a”, d'in oper'a: Uogo conte di Parigi, piesa musicală, esecutata pre violina si flauta de orcestrulu memoratu.

6) „Necesitatea unei academie romane juridice”, disertatiune compusa si rostita de I. Popu, jur. de an. II.

7) „Diorile frumose”, cantecu naționale in quartetul barbatescu, intonat de corulu mentiunatu.

8) „Regele Carolu”, poesia de Grădeanu, dechiamata de S. Andru, jur. de an. II.

9) „Mersulu lui Huniade”, piesa musicală, esecutata pre violina si flauta de orcestrulu memoratu.

10) „Concertu emulatoriu” seu „Romanulu in muzica sa, in horele si povestile sale”, produs de d. D. Suciu, jur. de an. I, A. Catauca, I. Trifu, jur. de an. II, A. Boni, jur. de an. I, si I. Maga, stud. de clas. VIII.

11) „Frundiulit'a”, cantecu naționale in quartetul mestecat, intonat de corulu mentiunatu.

B) Academie limbistica a alumnilor seminaristi. Dechiamatiune romana:

1) „Nu desperati”, poesia de I. Vulcanu, dechiamata de A. Popu, stud. de clas. VIII.

2) Dechiamatiune magiara: „Éji látogatás”, poesia de Paulu Gyulai, dechiamata de Nic. Maior, stud. de clas. VIII.

3) Dechiamatiune germana: „Der Traum Stefans des Grossen”, balada de Bolintinénu, tradusa de Staufe, dechiamata de G. Kerezsy, stud. de clas. IV.

4) „Cantece cu echo”, quartetul barbatescu intonat de corulu mentiunatu.

5) „Ardelen'a”, piesa musicală, esecutata pre violina si flauta de orcestrulu memoratu.

6) Dechiamatiune francesca: „L'isolement,” poesia de Lamartine dechiamata de M. Popu, stud. de clas. VI.

7) Dechiamatiune italiana: „Rondinella pellegrina”, poesia de Tomasio Grossi, dechiamata de G. Sfurle, stud. de clas. VII.

8) Dechiamatiune romana: „Limb'a romana”, poesia de G. Sionu, dechiamata de Alesandru Popu, stud. de clas. VII.

9) „Cantulu lui Horea”, quartetul barbatescu, intonat de corulu mentiunatu.

10) „Potpourri”, d'in oper'a: „Trovatore”, piesa musicală, esecutata pre violina si flauta de orcestrulu memoratu.

11) „Discursu de inchiajare”, rostitu de conducatoriu societății.

* 12) In urma: „Resunetulu naționale” (Descepta-te Romane), esecutatu de corulu vocal si orcestrulu laolala.

Corulu si orcestrulu tenerilor seminaristi va co-operă d'in bunavoint'a Rds. d. Ioanu Popu, canonici abate, cavaleru si rect. semin.

Sal'a va fi ajustata elegantu. Intrarea gratuita. Dupa productiunea literaria se va arangia in acea-si localitate petrecere de jocu.

Speram, că prè on. publicu romanu d'in locu si d'in provincie, care manifestă, la tote productiunile nostre de pâna aci, o interesare atât de viua, ne va fericita si la aceasta productiune si petrecere naționala cu prezentia sa multu pretiuita, conferindu si prin acesta la incuragiarea tenerimei romane pre carier'a marita a desvoltării naționali, a sciencilor si artilor frumose.

Datu in Oradea-Mare, d'in siedintă Societății delectura a tenerimei romane, tienuta la 22. Maiu 1870.

Iustinu Popfiu, m. p. Ioanu Popu, m. p. profes., conducatoriu not. corespondinte. societății.

Cătra tote despartiemintele cercuale ale Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu !

Adunarea gen. a Asociatiunei transilvane tienuta la Sio-meu-ta-Mare in 1869, prin conclusulu seu de sub p. XXI. lit. d), a decisu: „să se faca unu registrator (o forma de carte de aur) in care să se introduca numele acelor'a, cari se destingu prin beneficie pentru inaintarea literaturii romane si a culturii poporului romanu, incredintandu-se conducerea acestui registrator comitetului asociatiunei cu indatorirea, ca la fia-care adunare gen. să tréca in raportulu seu, si relatiunea numelor acelor binefacatori pre cari, in decursulu anului, i-a afiatu demni, ca să fia intrudusi prin Asociatiune in proiectatul registrator seu carte de aur, ceea ce se va poté intempla numai dupa aprobarea adunarei gen.”

Pre candu comitetului Asociatiunei, conformu conclusului adus in siedintă sa de astă-di 5. 57 p. II., are onore a aduce prin acesta la cunoștința tuturor despartiemintelor cercuale ale Asociatiunei transilvana, degă infintate si infintiante, susu citatulu conclusu alu adunarei gen.: totu odata pentru mai corespondiente efectuare a acelui-a-si, si-i voia, pre calea diuarielor naționali, a rogă pre acele despartiemintele cerc. si respectiva pre directiunile acelor'a, ca să binevoiesca a relatiună incoce, d'in tempu in tempu, despre acei barbati, cari s'au distinsu in decursulu anului prin beneficie, sacrificie si ajutorie mai considerabile — in interesul promovarei culturii si literaturii naționali — arendandu cu tota esactitatea si sumele sacrificiilor, ajutorielor seu fundatiunilor facute, cum si scopulu destinatiunei acelor'a, ca asid, acestu comitetu, pre bas'a ataroru informatiuni si date esacte, să pota referă la fia-care adunare gen. in cestiunatulu obiectu.

D'in siedintă estra-ordinaria a comitetului Asociatiunei transilvane, tienuta la Sabiu, in 12 Maiu an. 1870.

I. V. Rusu, V.-presedinte. Secretariu II.

Protocolu

Conferintie districtuale, conchiamata prin O. D. v. a. diaconu de Vasileadu, Paulu Papp, in intielesulu regulamentului: A magyarországi kath. egyház autonoma-ját szervező gyűlés tagjainak valasztási módozata in Vasaiu la 14 Martie 1870.

Domnulu protopopu, ca presedinte, deschidiendu conferintia, desemnă interesele, cari ne constringu ca, punendu umeru la umeru, să conlucrâmu cu poteri unite la măretiulu actu alu autonomiei basericei nostru gr. catolice, acura candu inimicii seculari si neimpacati ai catolicismului tindu d'in respoteri a ni rapi drepturile, si se nesuesc a restornă d'in temelie totu ce e catolicu, si asi a ne nimici. Dreptu acea provoca membrii conferintie să voteze pentru deputatulu tramitiendu la congresulu magiaru cat. de Pest'a.

Membrii conferintie, dupa lunge dispute si desbateri seriose, decisera unanim: că de-si scopulu congresului cat. magiaru e santu si, in intielesulu strinsu alu cuventului, avemu acelea-si interesu cu catolicii, — totu si nu potu participa la acelu congresu si, prin urmare, nu potu procede la alegere.

1) Pentru că procedura fratilor catolici de ritulu latinu e imperiosa si prejudeca metropolitului nostru legitimu, — pre care singuru lu cunoștemu de competinte d'impreuna ca Santiele loru, parintii diceselor nostre, d'a ne poté provocă la cutare seu cutare actu basericescu, a ni dă invatiuni si a ni impune.

2) Sute de ani au suspinat romanii gr. cat. buna-ora ca patriarcii dupa Mantuitoriu lumei, dar' a lu vedé cu ochii loru trupesci nu s'au invrednicit; — sute de ani, intre lacrime, asteptau romanii gr. cat. renoscrea arciepiscopiei nostre gr.-cat. de Alb'a-Iuli'a, — a acestui foculariu alu romanismului, apusu prin intrigile straine. Ea reinvia prin starintă si tactică prudinta a

unor barbati mari cari si-au eluptat nume nemitoriu; reinvià ca fenicea din cenusia. Cu totii o amu salutata ca pre unu mentor alu drepturilor nostre basericesci-natiunali. Era prin bul'a pontificiale furemu si suntemu scosi de sub tutoratulu strainu, si recunoscuti de maturi, capaci de a ni direge destinele. De conduit'a fratilor cat. de ritulu latinu inse ni e tema, ca nu cumva ei, prin supunerea nostra de buna voia, dupa assiom'a: „volenti non fit injuria“ se-si aroge era-si dreptulu de suprematisare a supr'a basericci nostre autonome, in detrimentulu nostru basericescu si natiunalu.

Noi, ca romani, avemu drepturile nostre, interesele nostre particulari basericesci-natiunali, ai caroru tradatori daca ne amu face, blastemele nepotilor si stranepotilor ne aru urmari in morminte.

Aceptamara dura ca Santi'a Sa metropolitulu, capulu provinciei basericesci gr. cat., in contilegere cu Santiileloru Eppi sufragani, se convoce sinodulu provincialu micstii unde, consultandu-ne si lucrandu unu regulamentu pentru alegerea deputatilor, prin una delegatiune se participam la congresulu de Pest'a.*)

Dupa-ce protocolulu, s'a recetitu, autenticatu si sub-scrisu, conferint'a fu declarata de inchiat'a. Paulu Papp m. p., parou ord. in Vasiavu, asessoru la s. scaunu si v. a. diac. distr., Gregoriu Nistoru m. p., parou gr. cat. de Piscoltu, Ioanu Lazaru m. p., parou de Nyir-Adom, Iosifu Cretiu m. p., parou de Er-Chenezu si notariu ad hoc, Ioanu Nemesiu m. p., par. de Galos-Petriu.

Biertham, 22. maiu 1870.

Tinerimea romana de aiea, ieri a tienutu o petrecere maiala sub conducerea invetiatorului Teodoru Avramu. Concursulu de omeni era imposantu din locu si vecinete.

Domnulu jude alu opidului Ioanne Fleisieru, concotitatu de multi oficiali, surprinsu de o vedere ne-acceptata, a radicatu unu toastu, prin carele si-a esprimitu bucuria animei, accentuanu cu gravitate, ca, de 700 ani, romanii cu sasii au locuitu acestu pamantu impreuna, er' acum e momentulu candu trebe se traimu unii cu altii in adeverata concordia, fratieta si egalitate. Au urmata apoi si alte toaste romane. In urma, bravul invetiatoriu cu tinerimea de ambele secole incepura a intona melodie natiunale cu una rara delicateza. Parintii si publicul numerosu erau incantati in gradulu supremu de progresulu si intelectualia tinerimei. Ser'a se departara cu totii multumiti.

Eca ce pote unu singuru invetitoriu carele si-cunoisce sacra sa misiune; unulu ca acestu-a e demnul de tota recunoscinta. Dorim ca cei-a-lalti colegi ai densului din fia-care comuna inca se merite acesta recunoscinta.

Valeriu.

VARIETATI.

*(Dupa midilocirea Societatei academice romane) academ'a de sciintie din Petersburg a tramsu la Bucuresci cele doue manuserise ce posedau din Descriptiunea Moldovei, de principale Cantemiru. Unulu din manuscrite, de-si ne-complectu (lipsesce cartea I si ce-va din a II-a), este forte preciosu, ca-ci are pre margini corectiuni autografice ale principelui autore. Acest'a are titulu:

Demetru Cantemiri

Principis Moldaviae

Descriptio Moldaviae.

Autographum auctoris passim in margine.

Celu alu doilea manuserisu porta acestu titlu:

„Demetru Cantemiri, Principis Moldaviae Descriptio antiqui et hodierni Status Moldaviae.

Descripta ex apographo quod ejus filius mecum communicavit. Petropoli 1721.

S. Academica decopiera aceste manuserise si speram ca ne va da o editiune mai completa si cu testulu latinu alu operei acestei-a, asa de sticita si cu lacune tradusa in 1812 la Monastirea Némiului. „Inf. buc.“

*(Dupa staruintia d-lui V. A. Urechii) catra celebrulu profesore, Decanulu facultatei si membru alu academiei de sciintie din Copenhag'a, Dr. Steenstrup, Academ'a de sciintie citata a tramsu Societati academice romane o forte preciosa colectiune din tote analele sale, de la fundarea Academiei. Darulu

*) Ar' fi bine ca, inainte de convocarea si conclusele congresului nostru, care singuru este indreptatitu a statori tote raporturile generale a le basericci nostre, sinodele tractuali din diferitele diecese gr. catolice, se nu preocupe spiritele prin decisiuni, cari potu se fia prejudiciose, precum este parteciparea la congresulu de Pest'a. — Dupa parerea noastru, una asemenea decisiune nu cade in sfer'a sinodelor protopopesci. De altintre, amu disu si dicem, ca salutam pasiul resolutu alu protopopiatului de Vasiadu, de care, — se nu ni se iee in nume de reu, — aveam ce-va tema.

Red.

acesta de circa 100 volume ilustrate si multe cu nepotintia a se asta in vendiare librariilor, onora multa pre S. Academica si e o aquisitiune multu preziosa.

„Infor. buc.“

* (Serbarea aniversaria) a Societatii romane de arme, pre alu carei-a drapelul este scrisu: „Onore, valore, Romanismu“ se tienu in 10 (22) maiu. La sfarsitulu ospetiului, Dlu V. A. Urechia, presiedintele societatii, radicà primulu toastu pentru unitatea nationala discundu, — cu allusione la Carpati, — ca muntele Himalaia nu impedece ca pamantul se fia rotundu. D. Emiliu Costinescu, membru alu comitetului societatii, desfasurà in toastulu seu totu aceasta idea, dicundu, ca onore si valore sunt mediu locele, era romanismul este scopul spre care trebuie se concentreze tote silintiele si aspirarile susfletelor nostre. Urmara alte toaste: pentru Regelatirul, Dlu Emiliu Costinescu, de Dlu V. A. Urechia; pentru presiedintele societatii, de Dlu N. Orasianu; in fine, casiarulu societatii, Dlu A. Duka, portà unu toastu pentru toti membrii societatii. Serbarea, carea decurse cu cea mai mare veselie, se termina la 8 ore ser'a

* (Din Tier'a Oasiului si scrie urmatorele): Inteligint'a romana de aici s'a intrunitu, in 26. aprilie a. c., in una conferintia, in carea a decisu, ca dlu protopopu alu Tieriei Oasiului se puna in contilegere cu dñii protopopi, cu preutele si inteligentia romana din cettulu Satu-Mare, pentru ca, innainte de pertratarea projectului de lege despre organizarea judecetiilor si comunelor, se prezinte dlui ministru alu justitiei, Balt. Horvath, una petitiune, invitandu-lu, ca pre bas'a legei de nationalitate se numesca judecatori romani in locurile locuite de ei, si acesta cu atatul mai vertosu, cu catu cu ocaziea restaurarilor cottense Romanii au fostu totu-de-un'a delaturati si despiciati.

* (Protopopiatulu gr. cat. alu Sabbiului) inca substernu consistoriului metropolitanu de Alb'a-Iuli'a rogarea sa pentru convocarea congresului. Daca tote protopopiatele nostre din tote diecesele aru urgită acesta causa de prim'a importanta pentru baseric'a nostra natiunale gr. cat, congresulu s'ar convoca numai decatul, ca-ci Dlu ministru Eötvös nu ar mai poti desprezini drepturile nostre basericesci. De altintre, daun'a provine si din departarea atatul de lunga a Pre Santei Sale metropolitului Vancu care, in aceste impregiurari forte fatali basericci nostre, petrece la conciliulu din Rom'a.

* (Desarcu), directore la ministeriulu cultelor si instructiunei publice in Romania, voiesce a suprime subveniunea ce se da de catre Statulu romanu Societati academice, destinata a deveni poternic'a temelia a natiunalitatii romane, si acesta tocmai acum, candu Societatea academica se occupa cu dictiunariulu si a primitu de la Petruburgu manuscrise, netiparite inca, de a le lui Cantemiru. Daca acesta scire, ce o luam din „Romanul“, se va adeveri: apoi marturisim, ca nu scium unde vomu ajunge.

* (Dorintie de separare ale bisericei reformate din Romania) Noulu preutu reformatu din Bucuresci, Ludovicu Kantor, a elaborat, in contilegere cu missiunariulu Martinu Czelder, unu operatu si l'a presintat guvernului romanu, pentru ca emigrantii de confessiunea clvetiana din Ungaria si Transilvan'a, se fia, cu privire la regimulu loru biserescu, nedependinti de superintendentii din Ungaria si Transilvan'a. — Acesta se cuvenia se faca de multu.

* (Listele de subscrptione) pentru a se oferi una medalia comemorativa orasului Ploiesci care, in repetitele alegeri ale anului 1869 si 1870, a tienutu radicatu standardulu libertatii si alu legalitatii si a scapatu astu-feliu onore si demnitatea natiunei romane, — se publica neintreruptu in colonele „Romanul.“

* (Dlu Mateiu Millo, renumitulu nostru artistu si dramaturgu se asta, dupa „Gaz. Tr.“, in Brasovu, unde va da cateva representatiuni. Dlu Millo va pleca din Brasovu in Bucovina, unde este a nume chiamatu. Salutarele nostre!

* (De la conciliulu ecumenicu) La serbarea Descensiunei Spiritului Santi se voru publica nouele decrete de credintia relative la pap'a si infalibilitatea lui, ince numai daca se voru termina desbatatorile. In Rom'a domnesce una iritatiune extraordinaire. Chiar si in Germania, in Baden, s'a inceputu agitari pentru una baserica germana independinta. — Eca fructele infalibilitatii!

Sciri electrice.

Carlovitiu, 28. maiu. In siedint'a de ieri si de asta-di a congressului se desbatu cestiunea relativa la alegerea episcopilor. Finindu-se desbaterea, cestiunea se puse la votare nominale si se primi cu 44 contra 22 voturi, ca congresulu se aiba dreptulu de a alege pre episcopi.

Episcopulu Kegyelacz va protesta contra acestei decisiuni. (!)

Florentia, 28. maiu. Garibaldi a parasit insula Caprera; trupele revolutiunarie se s'orescu.

Madrudu, 28. maiu. Se dice, ca Primu va demisun la casu candu cortesulu nu va oferi degetul Serrano atributele regesce.

Venea, 30. maiu. Nociatiunile de impacare cu notabilii polonilor se terminara ieri spre multumirea ambelor parti. Polonii voru tramite fara indoiala deputati la sen. imp. Regimulu promise a face concessiuni administrative si dechiarà ca va reprezentata in sen. imp. punctele cele mai insemnante din resolutiune; d. e. li va lasa investimentulu, legislatiunea comunale si de creditu etc. Cererea, de a li se da unu ministru pentru Galiti'a, precum si unu ministeriu teritorialu responsabilu, nu s'a primitu; in locu de acest'a insece va numi, pote, unu ministru fara portofoliu pentru Galiti'a.

Florentia, 30. maiu. In Umbria si in Statulu beserecescu se ivira bande nove de insurgenți; s'a tramsu trupe papali si italiene in contr'a loru.

Carlovitiu, 30. maiu. In siedint'a de ieri a congresului s'a desbatutu art. 2, 3 si 4 din projectulu de organizatiune. Propunerea majoritatii comitetului statoresce pentru patriarcu si episcopi voci virile, era numerulu membrilor congresului lu statoresce la 75, dintre cari 25 din tagm'a preutesca si 50 mireni. Minoritatea voiesce numai 20 preuti si 5 representanti ai scolelor. Dr. Molosavljevic cere sufragiu universal. Episcopulu Kengyelac voiesce 41 mireni, 30 din clerusi si 4 calugari. Dupa una desbatere lunga, se primește propunerea majoritatii.

Madrudu, 30. maiu. Primu invitata predeputatii absenti a venit si a participa la siedint'a cortesului de la 6. iuniu, in carea se voru pertracta obiecte de mare insemnatate si se va relatata despre nesuntinile ministeriului pentru constituirea stabila a regimului.

Venea, 31. maiu. Alegerile dietali in Austria superiora, Stiria si Silesia se voru face catre linea lui iuniu si incepulturul lui iuliu; dilele de alegere sunt degia otarite.

Florentia, 31. maiu. Garibaldi inca este trasu in cercetare din cauza miscamintelor republicane. „Opinione“ anuncia, ca ducele de Parm'a si principale Ludovicu de Neapole sunt aplecati a recunoscere regatulu Italiei.

Paris, 31. maiu. Imperatulu Napoleon primi ieri in Tuillerie una deputatiune din departamentulu Nievre, carea i presinti una petitiune cu 19 mii subscrizeri. In acesta petitiune se dice: „Cu catu libertatea creste mai tare, cu atatul multu Francia are dreptulu a cere de la regimulu vostru, ca se inaugureze respectarea voynie-natiunale. Carea este celu d'antaiu dintre principiile; se inaugureze securitatea, carea este bunul celu mai mare. Siepte milioane voci ceru acesta de la Maiestata, si M. Ta le va audti; ca-ci ele au declarat, „M. Ta este dreptulu, si daca se va recunoaste M. Ta va fi si poterea!“

Bern, 31. maiu. In Lugano se adunau multime de fugari italieni si se duse la culidele Como, in seful imprasciata de trupe; mai multe se reintorsera in Helvetia, pre cari apoi i-au primiti si au arestatu.

Madrudu, 31. maiu. Garriodo a propus in siedint'a de asta-di a cortesului, ca se aleg rege fara amenare; eventualmente s'a primitu republica federativa. Raportulu comisiunii relativ la legea pentru alegerea monarcului dice: Dintre se va anuntia cu optu dile mai inainte, si dint'a respectiva va durata pana ce se va desemna unu rege; alegerea va avea valoare chiaru si mai multe de unu votu si regule va depune de alegere juramentulu pre constitutiune.

Paris, 1. iuniu. Una telegrama din Siretu in Transilvan'a (?) datata din 30. maiu adresata comitetului israelitilor de aici, anunta ca in Botosani s'a implatit sambata una mare grozavu, care durata pana la miercuri-noapte si cindiu urmatoria s'a renoitit persecutiunile con-gidilor, cari apoi parasira cetatea.

Bursa de Viena de la 1. iuniu. 1870.

5% metall.	60.20	Londra	122.7
Imprum. nat.	69.65	Argintu	120.5
Sorti din 1860	96.80	Galbenu	5.8
Act. de banca	718.	Napoleond'or	9.7
Act. inst. cred.	253.60		

Proprietarul si editorul ALEANDRU ROMAN Redactorul respund. interim. IONU PORUTIU